

Höstsådda arealer 2005

Areas of cereals and oilseed crops sown in autumn 2005

I korta drag

Bra höstväder har gett stor höstsådd

Torrt väder i augusti och september gjorde att merparten av årets grödor kunde skördas tidigt. Det gav utrymme för många lantbrukare att hinna bereda marken för höstsådd, något som utnyttjades i stor utsträckning. Årets höstsådd av spannmål och oljeväxter uppskattas till 470 000 hektar. Det är 10 procent över förra årets arealer och 5 procent över genomsnittet för de senaste fem åren.

Höstvete dominerar

Höstvete är den dominerande grödan som odlas på hösten. Sådden av höstvete skattas till 332 000 hektar. Det är 7 procent mer än 2004 och i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren.

Den höstsådda arealen med rågvete skattas till 57 000 hektar, vilket är 9 procent mer än förra året och 28 procent över femårsgenomsnittet.

Sådden av höstråg och höstkorn skattas till 25 000 respektive 4 000 hektar.

Stor ökning av höstrapsarealen

Arealen med höstraps uppgår till drygt 50 000 hektar, vilket är 42 procent mer än förra året och hela 62 procent över femårsgenomsnittet. Odlingen av höstraps har efter en svacka under slutet av 1990-talet återhämtats och är nu den största sedan 1994.

I och med att odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om cirka 1 000 hektar osäker.

Uppgifterna baseras på en undersökning där cirka 3 900 lantbrukare lämnat uppgifter om årets höstsådda arealer.

Gerda Ländell, SCB, tfn 019-17 68 07, gerda.landell@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utgivet den 24 november 2005.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Större höstsådda arealer än förra året	3
Höstvetearealen i nivå med femårsgenomsnittet	3
Stor ökning av höstrapsarealen	4
Gynnsamma förhållanden för höstsådd	4
Kommentarer till tabellerna	4
Tabeller	5
1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2005	5
2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2005	6
3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2005	7
Fakta om statistiken	8
Detta omfattar statistiken	8
Definitioner och förklaringar	8
Så görs statistiken	8
Statistikens tillförlitlighet	8
Bra att veta	9
In English	10
Summary	10
List of tables	10
List of terms	10

Statistiken med kommentarer

Större höstsådda arealer än förra året

Den torra hösten medförde att skörden av årets grödor kunde ske tidigt. Därmed gavs stora möjligheter till höstsådd, något som utnyttjades av många. Förutsättningarna för höstsådd var den här hösten betydligt bättre än föregående år, då vädret var mera ostadigt. Årets höstsådda arealer av spannmål och oljeväxter uppskattas till 470 000 hektar totalt för riket. Detta är 10 procent över förra årets arealer och 5 procent över genomsnittet för de senaste fem åren. Uppgifterna har samlats in från ett urval av cirka 3 900 lantbrukare.

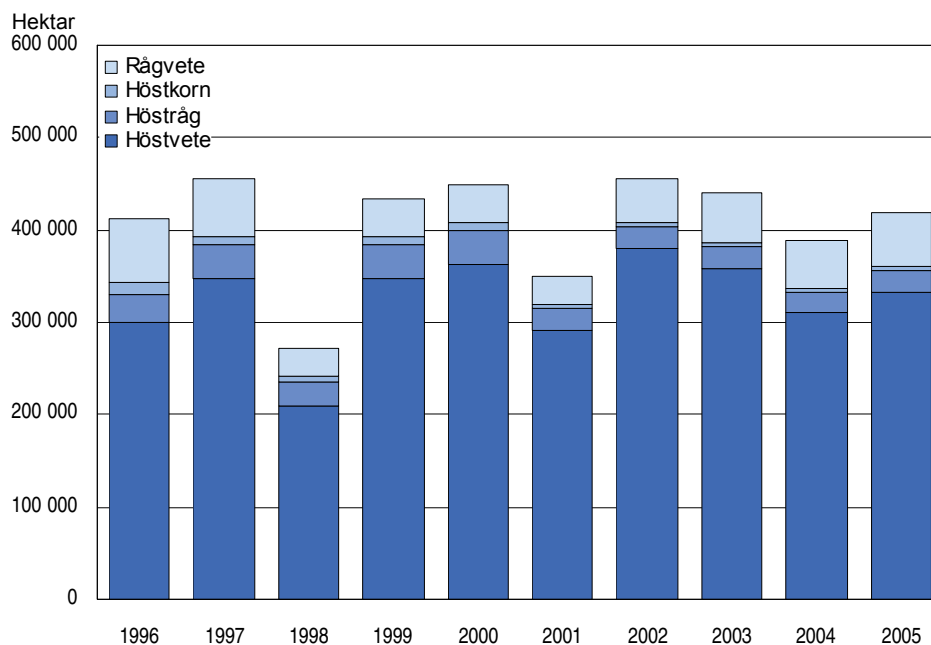
De höstsådda arealerna utgörs av 418 000 hektar spannmål och 52 000 hektar oljeväxter. Årets höstsådda spannmålsareal är i nivå med genomsnittet för de fem senaste åren. Den höstsådda oljeväxtarealen har ökat med 60 procent jämfört med femårsgenomsnittet. Den ökade oljeväxtarealen kan vara en följd både av ökat intresse för grödan och gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Höstsådden utgörs av 332 000 ha höstvetete, 25 000 ha höstråg, 4 000 ha höstkorn, 57 000 ha rågvete, 50 000 ha höstraps samt 1 000 ha höstrybs.

Höstvetearealen i nivå med femårsgenomsnittet

Höstvete är den höstsådda grödan som odlas mest. Arealen höstvete är 7 procent mer än 2004 och i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren. Sådden av höstråg är 16 procent större än 2004 men i samma storleksordning som femårsgenomsnittets höstsådda arealer. För höstkorn är det inga stora skillnader jämfört med de senaste åren. Arealen rågvete är 9 procent större än förra året och 28 procent över femårsgenomsnittet.

Diagram 1. Höstsådda arealer av spannmål 1996-2005

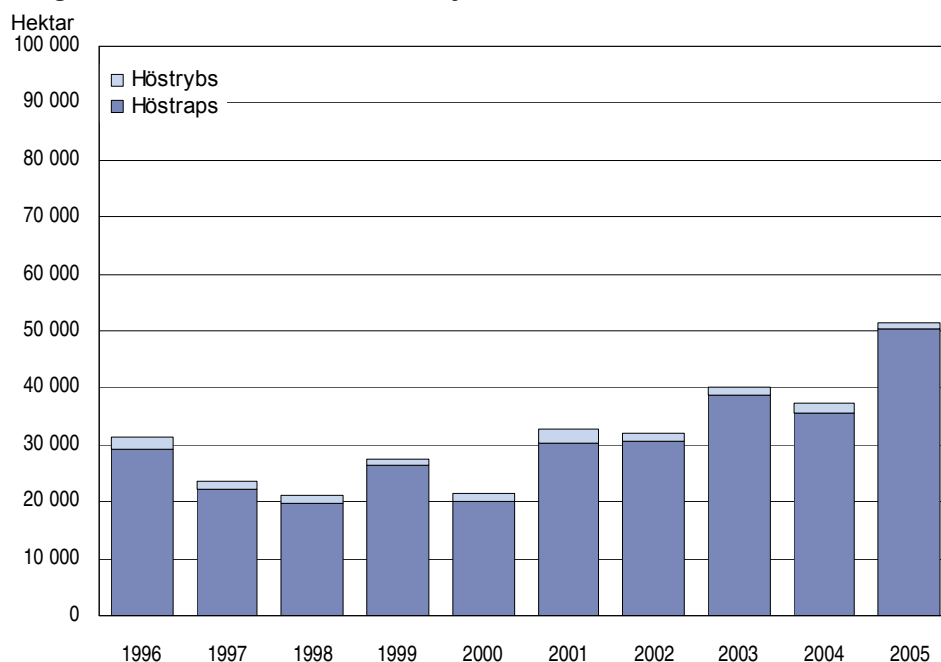
Stor ökning av höstrapsarealen

Sådden av höstraps är 42 procent större än förra året och 62 procent över fem-årsgenomsnittet. Odlingen av höstraps har alltså ökat kraftigt, även om arealen långt ifrån kommer upp i nivåerna från slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Efter en svacka under slutet av 1990-talet har det skett en återhämtning, och 2005 är höstrapsarealen den största sedan 1994. Grödan odlas huvudsakligen i Skåne, och det är också där som det har varit störst ökning av arealen.

Även den ekologiskt odlade höstrapsarealen ökar och beräknas preliminärt vara dubbelt så stor som förra året. Den skattas till cirka 2 500 hektar eller 5 procent av den totala höstsådda höstrapsarealen.

Eftersom odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om cirka 1 000 hektar osäker.

Diagram 2. Höstsådda arealer av oljevaxter 1996-2005

Gynnsamma förhållanden för höstsådd

Uppehållsväder under augusti och september gjorde att det fanns tid för många lantbrukare att så höstsådda grödor. Från de flesta håll i landet kommer också rapporter om att höstgrödorna har utvecklats väl. Oljevaxterna är dock känsliga för torka i etableringsfasen och brist på fukt kan ha medfört att utsädet har haft svårt att gro. Från Östergötland har det rapporterats om en del luckor i fälten med höstraps.

Kommentarer till tabellerna

I tabellerna redovisas höstsådd areal och medelfel för höstvetete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps samt höstrybs 2005. Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket.

Grödor som odlas i liten omfattning ger osäkra skattningar. Areal-skattningar vars medelfel överstiger 35 procent, eller där antalet observationer understiger 10, redovisas inte utan ersätts med prickar i tabellerna. När observationer saknas helt anges detta med streck.

Uppgifterna är definitiva. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för hösten 2004. På riksnivå redovisas även höstsådda arealer för åren 2000–2004.

Tabeller

1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2005

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2005

	Höstvetete 2005		2004	Höstråg 2005		2004
	Areal, ha	Medel- fel, %		Areal, ha	Areal, ha	
Län						
Stockholms	15 300	10	15 300	500	19	..
Uppsala	28 600	6	24 800	1 800	13	1 300
Södermanlands	24 200	8	20 700	1 000	13	700
Östergötlands	43 700	5	42 200	2 400	12	2 600
Jönköpings	1 000	26	800	..	..	..
Kronobergs	..	..	300	..	..	..
Kalmar	10 700	10	11 800	..	..	600
Gotlands	5 800	9	6 700	600	18	700
Blekinge	2 200	17	2 500	..	..	..
Skåne	96 400	5	100 300	10 100	14	9 200
Hallands	8 000	13	5 700	700	35	..
Västra Götalands	62 500	6	58 200	4 000	15	3 900
Värmlands	4 300	19	1 500	..	..	..
Örebro	9 100	8	7 500	1 700	13	700
Västmanlands	17 100	7	10 300	500	25	..
Dalarnas	2 100	30	..	600	29	..
Gävleborgs	..	..	..	..	..	..
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	82 200	5	81 100	5 700	22	5 300
Götalands mellanbygder	34 600	6	37 600	5 600	11	4 800
Götalands n slättbygder	97 400	4	91 600	5 700	11	6 100
Svealands slättbygder	97 100	3	80 200	5 300	7	3 500
Götalands skogsbygder	13 800	10	14 100	1 000	19	800
M Sveriges skogsbygder	6 900	11	5 400	1 300	18	600
Hela riket						
2005	332 400	2		24 700	7	
2004	310 400	2		21 100	6	
2003	357 000	2		24 000	5	
2002	379 300	2		24 100	5	
2001	291 900	2		22 100	5	
2000	363 700	2		35 400	5	
Genomsnitt 2000–2004	340 500			25 300		

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvetete 2005**2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2005**

	Höstkorn		Rågvetete			
	2005		2004	2005	2004	
	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha
Län						
Stockholms	-	-	-	1 400	26	900
Uppsala	..	..	-	1 300	22	1 400
Södermanlands	..	..	..	3 400	12	2 700
Östergötlands	..	..	..	10 700	9	8 700
Jönköpings	..	..	..	1 600	16	1 300
Kronobergs	-	-	-	700	19	1 000
Kalmar	1 000	22	1 700	4 900	11	4 700
Gotlands	600	21	900	3 700	17	4 400
Blekinge	..	..	..	1 100	26	1 200
Skåne	1 800	12	1 800	5 100	17	4 900
Hallands	..	..	..	4 200	15	4 400
Västra Götalands	..	..	..	13 700	8	13 400
Värmlands	-	-	-	2 600	17	1 400
Örebro	-	-	..	1 600	17	1 200
Västmanlands	-	-	-	900	22	700
Dalarnas	-	-	-	..	..	..
Gävleborgs	-	-	-	..	..	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	1 000	14	1 100	5 500	13	5 800
Götalands mellanbygder	2 400	13	3 300	10 600	10	10 300
Götalands n slättbygder	400	20	400	18 500	7	18 200
Svealands slättbygder	..	..	..	10 600	8	7 800
Götalands skogsbygder	..	..	..	8 100	9	7 800
M Sveriges skogsbygder	-	-	-	3 700	20	2 200
Hela riket						
2005	4 100	9		57 000	4	
2004	5 100	10		52 200	4	
2003	4 600	10		52 500	4	
2002	5 500	10		46 200	4	
2001	4 400	11		30 600	5	
2000	8 500	9		41 200	5	
Genomsnitt 2000–2004	5 600			44 500		

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2005**3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2005**

	Höstraps		Höstrybs		
	2005		2004	2005	2004
	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medel-fel, %
Län					
Stockholms	1 000	30	400	..	..
Uppsala	..	..	500	..	..
Södermanlands	900	14	..	..	..
Östergötlands	7 400	9	4 800	..	..
Jönköpings	..	..	200	-	-
Kronobergs	..	..	..	-	-
Kalmar	2 100	11	2 000	..	..
Gotlands	1 500	11	1 300	-	-
Blekinge	200	13	200	-	-
Skåne	25 900	7	16 400	-	-
Hallands	1 400	14	600	-	-
Västra Götalands	8 000	8	8 500	..	..
Värmlands	..	..	..	..	..
Örebro	300	18	..	..	..
Västmanlands	..	..	..	..	..
Dalarnas	..	..	-	..	..
Gävleborgs	-	-	-	-	-
Produktionsområden					
Götalands s slättbygder	19 300	8	12 600	-	-
Götalands mellanbygder	10 600	10	7 500	-	-
Götalands n slättbygder	14 300	6	12 400	..	..
Svealands slättbygder	4 000	15	1 600	900	18
Götalands skogsbygder	1 800	19	1 000	..	..
M Sveriges skogsbygder	500	20	..	..	..
Hela riket					
2005	50 400	4		1 100	16
2004	35 500	4		1 700	15
2003	38 900	4		1 300	14
2002	30 600	4		1 300	12
2001	30 300	3		2 400	19
2000	20 200	5		..	..
Genomsnitt 2000–2004	31 100			..	

Där medelfelet överstiger 35 procent eller antalet observationer understiger 10 utelämnas resultaten (..).

Fakta om statistiken

Årets undersökning om höstsådda arealer baseras på en undersökning med ett urval av jordbrukare. Uttagningen av gårdar sker genom sannolikhetsurval.

Statistiken används huvudsakligen för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, exportplanering, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering. Informationen om höstsådda arealer är särskilt värdefull för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel nästa vår.

Detta omfattar statistiken

Undersökningspopulationen utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Jordbruksverkets datalager (DAWA) som baseras på stödansökningar.

Undersökningen avseende årets skördar av spannmål, trindsäd och oljeväxter omfattar ett urval av cirka 4 350 jordbruksföretag. Samma urval har utnyttjats även för undersökningen om höstsådda arealer. Undersökningen gällande höstsådden har genomförts för den del av urvalet som omfattar Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nordligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2005 ingick 3 946 jordbruksföretag i undersökningen av höstsådd. Uppgifter har erhållits från 3 630 av dessa. Undersökningen avser areal som under hösten besåts med höstvetete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps eller höstrybs.

Odling av höstsådda grödor har inte undersökts på företag som har mindre än 5,0 hektar åkermark. Höstsådden på dessa utgör dock en liten andel.

Definitioner och förklaringar

Med höstsådda arealer avses arealer av de grödor som lantbrukaren sår på hösten. Om plantorna övervintrar kommer de snabbt igång med tillväxten efterföljande vår. Samtliga spannmåls- och oljeväxtgrödor som är aktuella för höstsådd ingår i undersökningen.

Så görs statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs årligen. Urvalet av undersökningsenheter är draget som ett stratifierat pareto π ps-urval med skördeområde (SKO) som strata. Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

Företag som har valts ut erhåller i mitten av augusti ett brev med information om undersökningen. Uppgifterna samlas därefter in via Internet eller per telefon av SCB:s intervjuare. Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Skattningar görs därefter för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. Resultaten för skördeområden redovisas inte.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på ett urval av företag redovisas i tabellerna medelfelen för de skattade arealerna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade arealen. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 procent (1 500 hektar) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $50\,000 + 2 \times 1\,500$ (det redovisade värdet $\pm$ det dubbla medelfelet), dvs. 47 000 – 53 000 hektar, innesluter den verkliga arealen. Resultat med större medelfel än 35 procent redovisas inte på grund av stor osäkerhet.

Bortfall

Bortfallet år 2005 är 6,8 procent och orsakas av att arealuppgifter ej erhållits från samtliga företag.

Över- och undertäckning

Urvalsramen utgörs av företag i 2005 års DAWA, vilket medför att över- och undertäckning som beror på förändringar i företagsbeståndet minskats till en marginell nivå.

Arealer på jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd, och därmed inte ingår i DAWA, bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

Bra att veta

De höstsådda grödorna utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestringar. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av landet.

Undersökning om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen av SCB. Jämförbarheten mellan åren är god. Höstsådda arealer 2004 redovisades i SM JO 18 SM 0401.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik trycks fr.o.m. år 2002 inte längre upp för distribution. I stället för att prenumerera på tryckta Statistiska meddelanden finns det möjlighet att, vid varje tillfälle som officiell jordbruksstatistik publiceras, utan avgift erhålla ett meddelande om detta per e-post tillsammans med publikationen i pdf-format. De som önskar ingå i denna form av prenumerationsservice anmäler detta per e-post till gunilla.thorsell@sjv.se.

Enskilda exemplar av publikationerna kan också erhållas som papperskopior till ett pris av 50 kr per exemplar. Dessa kan vid varje enskilt fall beställas av Marjatta Niemi tfn: 036 – 15 59 34, fax: 036 – 34 01 96, post: Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, e-post: marjatta.niemi@sjv.se.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#) för Höstsådda arealer. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

In connection with the survey on crop yields in 2005 information has been collected on the areas sown in the autumn with the following crops: winter wheat, winter rye, winter barley, triticale, winter rape and winter turnip rape. A sample of 3 900 survey units with more than 5.0 hectare of arable land were selected. Small farms and the northern part of Sweden have been excluded due to negligible cultivation of winter crops.

Since 1998, the survey on crop yields and areas sown in the autumn have been based on interviews. For the first time in 2005, the farmers can also use Internet as a tool for data delivery to Statistics Sweden.

The results are provided in the tables. The standard errors for the areas have been calculated. Estimates with standard errors exceeding 35 percent, or less than 10 observations, are not presented. Results are presented for counties, production areas and the whole country. Results from 2004 are presented for comparative purposes and national mean values for the last five years are also presented.

The areas sown in the autumn of 2005 are estimated at 470 000 hectares. Winter wheat is the most frequently autumn sown crop with 332 000 hectares.

List of tables

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2005	5
2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2005	6
3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2005	7

List of terms

Areal	Area, acreage
Hektar	Hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Län	County
Medelfel	Standard error
Medelvärde	Mean value
Oljevaxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals